

**Wyrok Sądu Najwyższego
z dnia 30 grudnia 1932 r.
sygn. akt III Rw 1905/32**

Przy prowadzeniu egzekucji z majątku dłużnika należy brać pod uwagę obciążenia prawne tegoż majątku.

Sąd Najwyższy jako sąd rewizyjny
pod przewodnictwem sędziego Sądu Najwyższego dr. Dbałowskiego,
a w obecności sędziego Sądu Najwyższego Stefki i sędziego Sądu Najwyższego Bańkowskiego jako sędziów,
w sporze: (1) Stanisława Świdowskiego, (2) Eufemii Fusieckiej, (3) Wandy Klimowej i (4) Antoniego Świdowskiego w Krakowie, powodów, działających przez adwokata dr. Teofila Więclawa w Krakowie,
przeciw Marii z Antoszów *primo voto* Dzień *secundo voto* Zawrzykraj, właścicielce realności w Szczurowej, pozwanej, działającej przez adwokata dr. A. Rozencweiga w Krakowie,
o uznanie bezskuteczności kontraktu darowizny wobec pretensji 3.112,44 zł i 196 zł,
wskutek rewizji pozwanej od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie jako sądu odwoławczego z dnia 21 kwietnia 1932 r., sygn. akt II Bc 309/31, którym ten sąd wskutek odwołania powodów zmienił wyrok Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 19 grudnia 1930 r., sygn. akt I Cg J 476/30, na posiedzeniu niejawnym postanowił:

- 1) uwzględnić w części rewizję, utrzymać w mocy ustęp I pkt 1. zaskarżonego wyroku, zmienić natomiast w części ustępy I pkt 1. ppkt a i b oraz ustęp II tego wyroku i orzec, że pozwana winna w dniach czternastu, pod rygorem egzekucji:
 - a. zezwolić powodowi na prowadzenie egzekucji na realności objętej lwh 1055 gminy Szczurowa celem ściągnięcia pretensji wymienionych w ustępie I pkt 1. zaskarżonego wyroku z tymi jednak ograniczeniem, że realność tę należy uważać za obciążoną prawem dożywotniego użytkowania na rzecz pozwanej,
 - b. zapłacić powodowi do niepodzielnej ręki połowę kosztów przewodu przed sądami pierwszej i drugiej instancji w kwocie łącznej 186,67 zł,
- 2) poza tym rewizji nie uwzględnić, zaś koszt przewodu rewizyjnego znieść wzajemnie.

Uzasadnienie

Rewizja pozwanej oparta na przyczynach zaskarżenia § 503 pkt 2-4 k.p.c.¹, jest z punktu widzenia ostatniej częściowo uzasadniona.

Wywód przyczyny rewizyjnej z § 503 pkt 2 k.p.c., nie odpowiada ustawie (§ 506 ust. 1 pkt 2 k.p.c.), rewizja bowiem nie wskazuje na pominięcie dowodów mających znaczenie dla wyczerpującego zbadania sprawy lub też na zaniechanie ustalenia okoliczności faktycznych w sporze istotnych, lecz stara się jedynie ze stanowiska tej przyczyny zaskarżenia zwalczać wnioski prawne Sądu Apelacyjnego, wysnute z ustalonego stanu sprawy, co atoli stanowi wywód równocześnie podniesionej przyczyny rewizyjnej z § 503 pkt 4 k.p.c.

Przyczyna rewizyjna z punktu 3 nie zachodzi, zbadanie bowiem zaskarżonego wyroku wykazuje, że przesłanki jego faktyczne zgodne są z wynikami postępowania, na których je oparto.

Niesłusznie zwalcza rewizja ze stanowiska przyczyny rewizyjnej z § 503 pkt 4 k.p.c. pogląd prawny Sądu Apelacyjnego, że powodowie wykazali istnienie przesłanek skargi z § 2 pkt 1. ustawy o zwalczaniu czynności prawnych².

Pogląd ten znajduje bowiem słuszną podstawę w ustaleniach zaskarżonego wyroku, powziętych niewadliwie na podstawie wyników, powtórzonych według § 488 ust. 1 k.p.c. przez Sąd Apelacyjny postępowania dowodowego. Ustalenia to stanowiące, według §§ 498 ust. 1 i 513 k.p.c. podstawę decyzji instancji rewizyjnej, uzasadniają w zupełności wysnute nich wnioski, że dłużnik powodów, a mąż pozwanej Józef Zawrzykraj zawierając z nią zacepiony sporem kontrakt darowizny działał zamiarze pokrzywdzenia powodów jako swych wierzycieli i że pozwana o tym jego zamiarze wiedziała.

Wywód rewizji, że zacepiony kontrakt darowizny był tylko formą jej odwołania zastrzeżonego pozwanej w kontrakcie z 12 lipca 1924 r. nie znajduje oparcia w ustaleniach, według których pozwana nie miała uzasadnionej podstawy do skorzystania z tego umownego zastrzeżenia. W szczególności, pozwana zastrzegła była sobie w powołanym ostatnio kontrakcie, odwołanie darowizny na wypadek, gdyby jej mąż nie dochował wierności małżeńskiej lub też ją opuścił bez jej winy, z ustaleń zaś wynika, że małżonkowie żyją we wspólności małżeńskiej oraz, że konkretne fakty zdrady małżeńskiej, ze strony męża powódki nie zostały stwierdzone.

Natomiast słusznie żali się pozwana, że sąd odwoławczy zezwolił powodom na prowadzenie egzekucji na realności objętej lwh 1055 księgi grodzkiej gminy Szczurowa, będącej przedmiotem zwalczanej w sporze czynności prawnej,

¹ Austriacka ustawa z dnia 1 sierpnia 1895 r. o postępowaniu sądowym w cywilnych sprawach spornych (Procedura cywilna), Dz.U.P. 1895 poz. 113.

² Rozporządzenie cesarskie z 10 grudnia 1914 r. wprowadzające ordynację konkursową, ugodową i zacepną, Dz.U.P. 1914 nr 337.

bez żadnego ograniczenia. Według § 13 ordynacji zaczepnej wierzyciel dochodzący swych praw może poszukiwać zaspokojenia tylko na majątku dłużnika, który usunięty został wskutek czynności podlegającej zaczepieniu.

W danym wypadku dłużnik przed zdziałaniem zwalczanej czynności prawnej, był wprawdzie właścicielem realności objętej lwh 1055 gminy Szczurowa, ale realność ta była obciążoną prawem dożywotniego użytkowania na rzecz pozwanej, przedstawia zatem dla wierzycieli, poszukujących na niej zaspokojenia swych pretensji mniejszą wartość, aniżeli po zawarciu spornego kontraktu darowizny, gdyż prawo dożywotniego użytkowania zgasło, wobec tego, że pozwana, której to prawo przysługiwało, stała się właścicielką nieruchomości, służebnością obciążonej (§§ 472 i 526 k.c.³).

Dlatego Sąd Najwyższy w częściowym uwzględnieniu rewizji zmienił ustęp I pkt 2. ppkt a. zaskarżonego wyroku i ograniczył udzielone w nim powodowi pozwolenie prowadzenia egzekucji na realności lwh 1055 gminy Szczurowa, nabytej przez pozwaną, zaczepionym aktem prawnym, w sposób odpowiadający rozmiarom majątku dłużnika, jaki ta czynność spod zaspokojenia wierzycieli usunęła.

Natomiast dalsze zastrzeżenia intabulowane na rzecz pozwanej na podstawie kontraktu darowizny z 12 lipca 1924 r., a to, że realność lwh 1065 gminy Szczurowa przypadnie na własność pozwanej, gdyby obdarowany jej mąż Józef Zawrzykraj zmarł przed nią bez pozostawienia wspólnego potomstwa, oraz że pozwanej służy prawo odwołania darowizny na wypadek, gdyby obdarowany ją opuścił lub nie dochował wierności małżeńskiej, nie mają wpływu na rozmiary roszczenia zaczepnego, dochodzonego przez powodów. Warunki od których w myśl tych zastrzeżeń zależało przejście przedmiotu darowizny z powrotem na pozwaną, nie ziściły się do chwili zawarcia zwalczanej czynności prawnej (§§ 696, 897 k.c.). Dłużnik był zatem w tym czasie właścicielem nieruchomości lwh 1055 gminy Szczurowa, a wierzyciele mogli na niej poszukiwać zaspokojenia swych pretensji, co jednak przez zdziałanie kontraktu darowizny z 14 września 1927 r. zostało udaremnione.

Sąd Najwyższy uwzględnił zatem rewizję tylko w części i orzekł w sposób na wstępie podany.

Stosownie do ostatecznego wyniku sporu, według którego powodowie utrzymali się tylko częściowo z dochodzonym roszczeniem i to dopiero w sądzie drugiej instancji przyznano im według §§ 43 zd. 1 i 50 k.p.c. połowę kosztów przewodu przed sądami niższych instancji, kosztów zaś rewizyjnych na podstawie tych samych przepisów prawnych, wzajemnie zniesiono.

[Przywołane przepisy: § 43, 50, 498, 513, 506, 503 k.p.c., § 696, 897, 472, 626 k.c., § 13 i 2 ordynacji zaczepnej]

³ Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch für die gesammten deutschen Erbländer der Oesterreichischen Monarchie, Justizgesetzsammlung 1811 nr 946. Oficjalny tekst polski: *Powszechna księga ustaw cywilnych dla wszystkich krajów dziedzicznych niemieckich Monarchii Austriackiej*, Wiedeń 1811, cz. I-III.